

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/245- /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, Panaszos budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 362/2010. (VII. 7.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasz az igazoltatás jogalapja tekintetében

helyt adok

minden egyéb vonatkozásban a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos 2010. január 30-án hajnalban a Lehel út és a Róbert Károly körút környékén lévő buszmegállóban egy rendőri jelleg nélküli szolgálati járművel közlekedő rendőr igazoltatta, majd – mivel a személyazonosság igazolását a panaszos megtagadta – a BRFK XIII. kerületi Rendőrkapitányságra előállította. Az előállítás során kényszerítő eszközként a rendőr bilincset alkalmazott, melyet a kapitányságra érkező – kb. 5 perc elteltével – a panaszos kezéről levett. Az előállítás 15 percig tartott.

A panaszos a rendőri intézkedés miatt 2010. január 30-án a Független Rendészeti Panasztestületnél személyesen tett panaszt, melyben sérelmezte az alábbiakat:

- a rendőri intézkedés indokára nem kapott választ, nem tudja miért igazoltatták és állították elő;
- az egész eset nagyon megviselte;
- a vele szemben intézkedő rendőr nem közölte vele a nevét, így nem tudta, hogy ki állította elő;
- a rendőrök a kapitányságon megalázó stílusban beszéltek vele.

II.

Az esettel kapcsolatban az alábbi adatok állnak rendelkezésre:

1. *Az intézkedést végrehajtó rendőr jelentése*, melyben az áll, hogy 2010. január 29-én 20.00 órától 2010. január 30-án 06.00 óráig teljesített szolgálatot egy rendőri jelleg nélküli szolgálati bérautóval, szolgálati egyenruhában. 01.40 órakor a Budapest XIII. kerület Lehel u. 57. szám előtt egy tántorgó nőre lett figyelmes, aki az ott lévő buszmegálló egyik ülésére ült le, amiről lecsúszott. A jelentés az igazoltatás indokaként tartalmazza, hogy „*mivel szemmel láthatóan nem tudta mozgását kontrollálni, hideg volt, ezért életét, testi épségét, vagyonbiztonságát védendő őt intézkedés alá vontam.*” A rendőr kiszállt a járműből, a napszaknak megfelelően köszönt, bemutatkozott – közölte a panaszossal azt, hogy ő rendőr és hogy ez öltözékéből is látszik – és felszólította a panaszost a személyi igazolványának az átadására. Erre válaszul a panaszos megkérdezte a rendőrtől, hogy „*ki a fasz vagy te és mit akarsz?*”. Ekkor a rendőr elismételte a korábbiakat. A panaszos elkérte a szolgálati igazolványát, amit a rendőr felmutatott. A megismételt felszólításnak a panaszos továbbra sem tett eleget, ezért a rendőr bilincset használata mellett előállította a BRFK XIII. kerületi Rendőrkapitányságára.

A kapitányságon – mintegy 5 perc elteltével – a bilincset levette a panaszos kezéről. A szolgálat irányító parancsnok a ruházat átvizsgálás végrehajtása érdekében egy szolgálatban lévő rendőrnőt hívott. A ruházat átvizsgálás során előkerült a személyi igazolványa, melyből az adatait rögzítették, a körözésben ellenőrizték.

A jelentés kitér arra, hogy a panaszos az épületbe érve folyamatosan kiabált, több alkalommal sértő, bántó mondatokat mondott az ügyeletes tisztnek.

Az igazoláson a panaszos az aláírása helyére két X-et helyezett el. Az igazolás átvételekor közölte a rendőrökkel, hogy mindenkit feljelent, sőt a párjával meg fogja magát veretni és azt mondja majd, hogy a rendőrök bántották. Ismét elkérte az intézkedést kezdeményező rendőr szolgálati igazolványát, azonban az adatok rögzítésére nem volt képes, ezért az igazolásra a rendőr saját kezűleg jegyezte le az adatait.

A jelentés az előállítás okaként – az előállításról időtartamáról szóló igazoláson szereplő indokot helyesbítve – az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontját – igazolás megtagadása – jelöli meg.

2. Az előállításról szóló rendőri jelentés szerint a panaszos előállítására 2010. január 30-án 01.40 órakor került sor az Rtv. 29. § (1) bekezdés – igazoltatás – az Rtv. 31. § (1) bekezdés – személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása – valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja – igazolást megtagadó személy előállítása – alapján. A bilincset – 01.45 órától 01.50 óráig – a rendőr az Rtv. 48. § d) pontja, valamint a 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati szabályzat) 60. § (4) bekezdés b) pontja – az ellenszegülés megtörésére a kezek előre bilincselésével – alapján alkalmazott.

Az intézkedésre okot adó esemény leírása az intézkedést kezdeményező rendőr jelentésében foglaltakkal megegyezik.

3. Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tartalmazza, hogy az előállítás 2010. július 30-án 01.40 órától 01.55 óráig tartott és az előállított személy aláírása helyén két X szerepel, továbbá sérülésről, panaszról nincs az igazoláson megjegyzés.

4. Határozat személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése szabálysértés elkövetése miatt. A hatóság 80000.- Ft pénzbírságot szabott ki a panaszos ellen. A határozat indokolása szerint a panaszos megtagadta a személyazonosságának az igazolását a rendőr felszólítására, és az intézkedés során agresszívan viselkedett. A szabálysértési eljárás során a hatóság történeti tényállásként a rendőri jelentésekben foglaltakat fogadta el.

4. Panaszos személyesen bejelentett panaszáról szóló Panasztestület által készített jegyzőkönyv. melyben az szerepel, hogy az intézkedő rendőr nem igazolta magát, nem közölte vele, hogy miért intézkedik vele szemben és miért állítja elő. A panaszos elmondta, hogy a kapitányságon a rendőrök jelenlétében már átadta az igazolványát, de az egész eset nagyon megviselte. A rendőr továbbra sem igazolta magát, hanem a plastikkártyát a szeme előtt rángatta, és emiatt nem tudta a rendőr nevét elolvasni. A többi rendőr kinevette őt, és megalázó stílusban beszéltek vele.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló adatok – rendőri jelentések – alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

A rendőri jelleg nélküli szolgálati járművel és rendszeresített szolgálati egyenruhában feladatait teljesítő rendőr 2010. január 30-án 01.40 órakor a Budapest XIII. kerület Lehel út 57. szám előtt lévő buszmegállóban egy tántorgó nőre lett figyelmes, aki szemmel láthatóan nem tudta a mozgását kontrollálni, ezért a rendőr az élet, testi épség, valamint a vagyonbiztonságának védelme érdekében intézkedést kezdeményezett vele szemben. A panaszos többszöri rendőri felszólításnak nem engedelmeskedett, nem igazolta magát, ezért őt a kapitányságra előállította. Az előállítás során bilincset 5 perc időtartamig alkalmazott, az előállítás pedig 15 percig tartott.

Az intézkedés alá vont személy a rendőri intézkedésnek ellenállt, majd a kapitányság épületében az ott jelenlévő rendőrökre durva, becsmerlő kifejezéseket használt. Az intézkedésben részt vevő rendőrök jelentései alapján megállapítható, hogy a panaszos feltehetően ittas állapotban volt, magatartása akadályozta a vele szemben megkezdett

intézkedés végrehajtását. A rendőr a helyszínen az igazoltatást a panaszos ellenállása miatt nem tudta végrehajtani, ezért döntött az előállításról.

Az intézkedés jogalapja az Rtv. 29. § (1) bekezdése, Rtv. 31. § (1) bekezdése, Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja¹ volt. A bilincselésre az Rtv. 48. § d) pontja² és a Szolgálati szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja³ alapján került sor.

A Panasztestület a panaszos igazoltatásának jogalapja kapcsán az Rtv. 37. § d)⁴ pontjára hivatkozva kifejti, hogy „a rendőr által megjelölt célt elérésére, az élet, testi épség megóvására az igazoltatás nem megfelelő eszköz. Egyértelműen kiderül ez abból, hogy a rendőr nem segítőleg, hanem felszólítással lépett oda a panaszoshoz, valamint hogy összesen negyedórás előállítást követően további segítség, felügyelet nélkül tették ki az utcára a panaszost, további, például orvosi segítséget sem vettek igénybe. (...) Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy a rendőrség megsértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát azzal, hogy jogalap nélkül igazoltatta.”

A Panasztestületnek e véleményével egyetértve, figyelembe véve a rendőri jelentésben foglaltakat, így azt, hogy a panaszos ittassága okozta azt a magatartást, ami végül is az intézkedés okaként szolgált, ezért az igazoltatás, majd az ezt követő előállítás végrehajtása aránytalan és indokolatlan, valamint a rendőri intézkedés céljaként megnevezett – testi épség, vagyonvédelem – okokkal ellentétben állt. A rendőrnek az adott helyzetben – előtérbe helyezve az Rtv. 2. § (1) bekezdésében⁵ előírt általános segítségnyújtási kötelezettségét – hathatósan közre kellett volna működnie abban, hogy a panaszos biztonságos helyre jusson és szakszerű – esetlegesen orvosi – ellátásban részesüljön.

Mindezen indokok alapján a rendőri intézkedés elleni, a panaszos által konkrétan megfogalmazott kifogások vonatkozásában álláspontom a következő:

- a rendőri intézkedés indokára nem kapott választ, nem tudja miért igazoltatták és állították elő. E kifogás vonatkozásában megállapítást nyert, hogy a rendőr

¹ **Rtv. 29. § (1)** A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

¹ **Rtv. 31. § (1)** Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

¹ **Rtv. 33. § (2)** A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;

² **Rtv. 48. § (1)** A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

d) ellenszegülésének megtörésére.

³ **Szolgálati szabályzat 60. § (4)** A bilincselés módjai:

b) kezek előre, illetve hátra bilincselése,

⁴ **Rtv. 37. §** A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

d) közterületen vagy nyilvános helyen - ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja - intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;

⁵ **Rtv. 2. § (1) 2. § (1)** A Rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

többször elismételte mind az intézkedés okát, mind a célját. A rendőri jelentés, valamint az előállításról szóló rendőri jelentés szerint a buszmegállónál a szolgálati járművel az egyenruhát viselő rendőr megállt, kiszállt a járműből és odament a panaszoshoz. Köszönt és bemutatkozott, kétszer elmondta, hogy ő rendőr és igazoltatni kívánja a panaszost. Az eljárás során – a panaszos nyilatkozatán kívül – nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az intézkedő rendőr az Rtv. 20. § (2) bekezdésében⁶, valamint a 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. § (1)-(2) bekezdésében⁷ foglaltakat nem tartotta be. A rendőri jelentés közokiratnak minősülő okirati bizonyíték, az abban foglaltakat kétséget kizáróan bizonyított tényként kell értékelni, ezért a panasznak a tájékoztatás megadásának hiányára vonatkozó része megalapozatlan.

- az intézkedés jogalapja tekintetében az eljárás megállapította, hogy az a kellő jogalap és az arányosság figyelembe vétele nélkül, továbbá a jelentésben megjelölt céllal ellentétes módon történt, ezért a panasznak ez a része megalapozott.
- az egész eset nagyon megviselte; rendőrök a kapitányságon megalázó stílusban beszéltek vele; a vele szemben intézkedő rendőr nem közölte vele a nevét, így nem tudta, hogy ki állította elő. Az eljárás során nem merült fel adat azokra a körülményekre vonatkozóan, hogy a kapitányság épületében a panaszossal durván, megalázó stílusban beszéltek. A rendőri jelentésekben ennek ellentmondóan az szerepel, hogy a panaszos viselkedett agresszíven és becsmérelte a rendőröket. E kérdéssel kapcsolatos ellentmondást az eljárás során nem sikerült feloldani, ezért a panasznak ezen részei vonatkozásában megnyugtatóan nem lehetséges állást foglalni.

Mindezek alapján – a Panasztestületnek a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának súlyos sérelmét megállapító állásfoglalásával egyetértve – a panaszt az intézkedés jogalapjára vonatkozó része tekintetében megalapozottnak tartom.

III.

A Panasztestület a fent hivatkozott állásfoglalásában megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állapította meg, miszerint „*az igazoltatás kezdetén a rendőri minőség igazolására nem került sor, a törvényben előírt formákat a rendőr részben*

⁶ **Rtv. 20. § (2)** A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

⁷ **Szolgálati szabályzat 4. § (1)** A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.

mellőzte, ezért ez az igazoltatással kapcsolatban korábban megállapított alapjogsérelmen túl sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.”

A Panasztestület e körben kifejtett véleményével kapcsolatban álláspontom a következő. A rendőri jelleg a szolgálati jármű külső megjelenéséből ténylegesen nem volt megállapítható a panaszos számára. A járműből kiszálló rendőr azonban igazolta magát, közölte a panaszossal a rendőri mivoltát és az intézkedés okát is. Az előírt formaságok – köszönés, bemutatkozás, intézkedés közlése, felszólítás – megtörténtek. Ennek ellentmondóan nyilatkozott a panaszos. Az ellentmondást feloldani nem volt lehetséges, azonban azt a körülményt nem lehetséges figyelmen kívül hagyni, hogy a panaszos – a rendőri jelentések alapján – feltehetően ittas állapotban volt.

A Panasztestület megállapította továbbá, hogy „jogszerűen korlátozták a panaszos szabadságát azzal, hogy előállították, miután rendőri felszólításra nem igazolta magát. Sérült azonban a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga azzal, hogy az előállításról kiállított igazoláson az előállítás okát tévesen jelölték meg.”

Megállapítható, hogy az igazoláson az előállítás oka valóban tévesen került kitöltésre, azonban önmagában ez a körülmény az intézkedést nem teszi jogszerűtlenné és az alapjogsérelme megállapítása e körben nem indokolt, hiszen ez valós jogsérelmet nem okozott és a jogorvoslati jogát nem érintette.

Szintén a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének tekintette a Panasztestület a parancsnoki kivizsgálás és a testi kényszer megfelelő dokumentációjának hiányát is. Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az előállítás végrehajtásáról szóló jelentést kiegészítő rendőri jelentés valóban nem tüntette fel a testi kényszer alkalmazásának jogalapját. Az előállításról szóló jelentés viszont ezt tartalmazza, és azt a szolgálatirányító parancsnok kivizsgálta. Egyébiránt e körülményeket – sem az igazoláson szereplő elírást, sem pedig az előállítás dokumentációját – a panaszos nem kifogásolta.

A kényszerítő eszközök alkalmazása kapcsán – amit egyébként a panaszos külön nem kifogásolt – Panasztestület álláspontja az, hogy arra jogszerűen került sor, alapjog sérelmet a panaszosnak nem okozott tekintettel arra, hogy a bilincselésre és a testi kényszer alkalmazására a panaszos fizikai ellenállása és agresszív viselkedése miatt került sor.

Az állásfoglalásban a Panasztestület részletesen kifejti véleményét a rendőri jelleget nélkülöző szolgálati gépkocsik használata kapcsán. E kérdéskör és az adott ügy összefüggése vonatkozásában álláspontom az, hogy a szolgálatot ellátó rendőr a neki rendelkezésére bocsátott tárgyi eszközökkel látja el a számára kijelölt feladatokat. Az egyenruha és a szolgálati jármű rendőri jellege kapcsán fontos tény, hogy a rendőrnek e körben nincs választási lehetősége, azt az egyenruhát viseli és azt a járművet használja, amit a rendelkezésére bocsátanak. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy ez az adott rendőri intézkedéstől független körülmény, ezért a panasz elbírálása szempontjából irreleváns.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdése, valamint a XII. fejezete;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdése, 37. § d) pontja, 48. § d) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. § (1)-(2) bekezdései, valamint a 60. § (4) bekezdése;

Budapest, 2010. augusztus „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**